

Téma seminára, ktorá spočiatku možno vyvolávala pochybnosti o tom, či môže oslaviť dve také rozdielne strany – teoretikov z oblasti filozofie a obchodný manažment renomovanej slovenskej firmy – sa ukázala ako veľmi zaujímavá pre obidve strany. Poskytla mnoho podnetov pre rozvíjanie podnikateľskej etiky v teoretickej rovine, ako aj pre priame uplatnenie mnohých myšlienok a postrehov z prednášky v praktickom rozhodovaní firmy.

Zuzana Palovičová

PhDr. Zuzana Palovičová, CSc.
Filozofický ústav SAV
Klemensova 19
813 64 Bratislava
SR

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA O KÁROLYOVI BÖHMOVI

V dňoch 17. až 19. októbra 1996 sa uskutočnila konferencia o diele u nás málo známeho filozofa Károlya Böhma. Miestom tohto podujatia bola Univerzita Babes-Bolyai v Kluži (Cluj-Napoca) v Rumunsku.

Böhm (1846-1911) sa narodil v Banskej Bystrici, kde je aj pochovaný. Teológiu začal študovať v Bratislave, pokračoval v Göttingene a Tübingene. Od r. 1870 do r. 1873 prednášal filozofiu na evanjelickom lýceu v Bratislave. Potom do roku 1896 pôsobil na evanjelickom vyššom gymnáziu v Budapešti. Vtedy ho vymenovali za profesora filozofie na univerzite v Kolozsvári (dnešné Cluj-Napoca). Bol aj členom Maďarskej akadémie vied.

Maďarská filozofická historiografia vyzdvihuje najmä dve Böhmove iniciatívy: jednak to, že vytvoril prvý ucelený filozofický systém v dejinách maďarskej filozofie, a jednak to, že tento systém sa zakladá na axiológii, s ktorou vystúpil už vo svojej inauguračnej reči (*Funkcia a základné problémy teórie hodnôt*, 1900). Jeho šesťzväzkové hlavné dielo *Človek a jeho svet* obsahuje dialektiku, filozofiu ducha, axiológiu, teóriu logickej hodnoty, teóriu etickej hodnoty a teóriu estetickéj hodnoty. Vo svojom myslení vychádzal najmä z Kanta, Fichteho, Comta, ale aj zo súdobých filozofov: Lotzeho a Liebmannu.

Rámec konferencie tvorili tri výročia: 150 rokov od Böhmovho narodenia, 100 rokov od jeho príchodu do Kolozsváru a 90 rokov od vydania *Axiológie*. Hlavný referát predniesol Endre Kiss (ELTE, Budapest), ktorý sa zaoberal filozofickým vývojom mladého Böhma. Analyzoval vplyv Kanta, Herbarta a Lotzeho, ale najmä recepciu Reinholdovho myslenia jednak v ranom období, jednak po jeho návrate z Nemecka. József Hajós (Cluj) hovoril o filozofoch v Sedmohradsku na prelome storočia; Éva Novák-Kiss (Szeged) o tzv. kolozsvárskej škole; Béla Mester (Budapest) o otáznikoch okolo statusu tzv. národ-

nej filozofie a o jej vzťahu k dejinám literatúry; György Nagy (Cluj) o Böhmovom predchodcovi na katedre filozofie Bélovi Szászovi; Károly Veress (Cluj) zasa o vzťahu filozofie a vedy v Böhmovom ponímaní. Referát Valérie Fukári (Bratislava) predstavil novoobjavený Böhmov rukopis z jeho prešporského obdobia a Krčméryho recepciu Böhma. Zoltán Mariska (Miskolc) sa zamýšľal nad problémom „projekcie“ a nad rehabilitáciu transcendentizmu u Györgya Bartóka (najznámejšieho Böhmovho žiaka), ktorý bol aj redaktorom a vydavateľom posledných (posmrtno vydaných) Böhmových prác. László Percz (Budapest) tematizoval otázku terminologickú (Böhmov kategoriálny aparát a zdanlivá zastaranosť jeho jazyka). Ondrej Mészáros (Bratislava) poukázal na kantovskú tradíciu v dielach uhorských protestantských filozofov, ktorá u friesovcov jednoznačne vedie k rozlíšeniu sveta bytia od sveta hodnôt a ktorá kulminuje u Böhma. Gábor Köllő (Cluj) hodnotil Böhmovu etiku z hľadiska teológie; Imre Ungvári-Zrinyi (Cluj) zasa analyzoval problematické body Böhmovej teórie hodnôt. Diskusia okolo okrúhleho stola sa týkala jednak vzťahov dejín ideí, dejín filozofie a filológie, jednak metodologických otázok spracovávanía dejín tzv. národnej filozofie a napokon imanentných problémov Böhmovej filozofie.

Konferencia kompletizovala aktuálne pohľady na Böhmovu filozofiu a zároveň otvorila priestor pre ďalšie diskusie okolo sporných bodov jeho diela. Svoj účel teda nad očakávanie splnila.

Ondrej Mészáros

Príspevok vznikol vo Filozofickom ústave SAV ako súčasť grantového projektu č. 2/1026/96.

PhDr. Ondrej Mészáros, CSc.
Filozofický ústav SAV
Klemensova 19
713 64 Bratislava
SR

SYMPÓZIUM K OTÁZKAM POSTAVENIA ČLOVEKA

Na Katedre filozofických vied FHV UMB v Banskej Bystrici sa v spolupráci s Kabinetom výskumu sociálnej a biologickej komunikácie SAV v Bratislave a MC v Banskej Bystrici uskutočnilo 10. a 11. septembra 1996 v poradí už 2. sympóziu s medzinárodnou účasťou pod názvom *Človek na prelome dvoch tisícročí*. Ústrednými problémami boli